

16.12.2019

VN/12128/2019

Jakelussa mainituille

Viite Luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen
Hänvisning

Asia Luonnonsuojelulainsäädännön uudistusta valmistelevan hankkeen, ohjausryhmän ja projektien aset-
Ärende taminen

Asettaminen

Ympäristöministeriö on tänään asettanut hankkeen luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseksi. Hanke sisältää luonnonsuojelulain (1096/1996) ja -asetuksen (160/1997) sekä luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädännön uudistamista valmistelevat projektit sekä projektin ekologisen kompensaaation kehittämiseksi. Hankkeessa on ohjausryhmä. Projektit huolehtivat hankkeen toimeksiannon mukaisista tehtävistä.

Toimikausi

1.1.2020 - 30.9.2021

Tausta

Luonnonsuojelulaki ja -asetus ovat olleet voimassa runsaat 20 vuotta, ja lakiin on voimassaoloai- kana tehty useita tarkistuksia. Luonnonsuojelulainsäädännön toimivuus on arvioitu vuonna 2010 (SY 27/2010). Arvioinnissa todetun mukaan erityisesti maankäytön muutokset ja luonnonvarojen käytön intensiivisyys ovat merkinneet monimuotoisuuden vähenemisen jatkumista, jota lainsäädäntö ei ole osaltaan onnistunut pysäyttämään. Toimivuusarvioinnin johtopäätösten mukaan maankäyttöä koskevassa päätöksenteossa tulisi paremmin huomioida luonnonalueiden kytkeytyneisyys, luonnon monimuotoisuuden säilyminen myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella sekä ekosysteemipalveluiden ylläpito; lisäksi luontotyyppien ja lajien suojelun toimivuus ja vaikuttavuus edellyttävät uusia toimenpiteitä. Toimivuusarvioinnissa on tunnistettu myös se, että monimuotoisuutta tukevat toimet voivat edellyttää taloudellisia kannustimia.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kohdassa 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi asetetaan tavoite (5) pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa ja saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet. Tavoitteen toimenpiteessä 10 todetaan, että luonnonsuojelulainsäädäntöä uudistetaan arvioinnin pohjalta. Luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen voidaan osaltaan katsoa liittyvän myös hallitusohjelman tavoitteen 5 toimenpiteisiin 7 ”Selvitetään uusien innovatiivisten rahoituskeinojen mahdollisuuksia luonnon-

suojelun rahoittamisessa”, 11 ”Varmistetaan Luontopaneelin toimintaedellytykset” ja 12 ”Pilotoidaan ekologisen kompensaaion käyttöä esimerkiksi isoissa infrastruktuurihankkeissa ja arvioidaan saatujen kokemusten perusteella lainsäädännön uudistustarpeita”.

Voimassa oleva luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien vahinkojen korvaamista koskeva järjestelmä perustuu asetustasoiseen ympäristöministeriön päätökseen (1626/1991). Maakotkan porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella (8/2002). Korvausmenettelyn kehittämistä koskevassa selvityksessä sekä korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä vuosina 2018-2019 valmistelleen hankkeen loppuraportissa esitetään, että rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja ennaltaehkäisystä säädettäisiin uudella lailla.

Ekologisella kompensatiolla tarkoitetaan yleisesti sitä, että ihmisen toiminnasta luonnon monimuotoisuudelle yhtäällä aiheutunut haitta hyvitetään tietyin edellytyksin lisäämällä luonnon monimuotoisuutta toisaalla. Kansallisessa luonnonsuojelulainsäädännössä ekologisesta kompensatiosta ei ole säännöksiä, eikä ekologista kompensatiota ole Suomessa kokeiltu koordinoitusti lainsäädännön kehittämisen näkökulmasta. Ekologisen kompensaaion ohjauskeinojen kehittämistä on tarkasteltu valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintahankkeen puitteissa (VN-TEAS 76/2018).

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua lainsäädännön toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä, lisätä luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostaa ja selkeyttää hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää luonnonsuojelun roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Hankkeessa on huolehdittava luonnonsuojelun korkeasta tasosta sekä kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumisoikeudesta ja oikeusturvasta. Perustuslain tulkinnat mm. lailla ja asetuksella säätämisen suhteista sekä ympäristöperusoikeuden merkityksestä, joka on kehittynyt luonnonsuojelun säätämisen jälkeen, on otettava huomioon luonnonsuojelulainsäädännön uudistamisessa.

Hankkeessa on otettava huomioon hallitusohjelman uudistukselle asettamat tavoitteet ja tähänastiset selvitykset, joista erityisesti luonnonsuojelun toimivuusarviointi ja sen käynnissä oleva päivitys, raportit lajien ja luontotyyppien uhanalaisuudesta, selvitys ekologisen kompensaaion ohjauskeinojen kehittämistä sekä luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmisteleavan hankkeen loppuraportti. Lisäksi hankkeessa on kiinnitettävä huomiota sähköisen asioinnin kehittämiseen.

Hankkeen ohjausryhmä

Ohjausryhmä käsittelee projektien työhön liittyviä keskeisimpiä linjauksia ja seuraa hankkeen etenemistä.

Puheenjohtaja

kansliapäällikkö Hannele Pokka
ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

ylivohtaja (virantäyttö kesken)
ympäristöministeriö, luontoympäristösosasto

Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet

osastopäällikkö Johanna Suurpää
Oikeusministeriö

neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa
lainsäädäntöneuvos Jyri inha (varajäsen)
valtiovarainministeriö

hallitusneuvos Joni Hiitola
opetus- ja kulttuuriministeriö

osastopäällikkö Juha Niemelä
osastopäällikkö Minna-Mari Kaila (varajäsen)
maa- ja metsätalousministeriö

neuvotteleva virkamies Mika Honkanen
kaivosylitarkastaja Riikka Aaltonen (varajäsen)
työ- ja elinkeinoministeriö

johtaja Satu Pääkkönen
johtaja Mari Rajala (varajäsen)
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

päällikkö Miira Riipinen
kehittämispäällikkö Anne Jarva (varajäsen)
Suomen Kuntaliitto

luontopalvelujohtaja Timo Tanninen
päällikkö Tuula Kurikka (varajäsen)
Metsähallitus

metsäjohtaja Anne Rakemaa
metsälainsäädännön johtaja, asiantuntija Janne Uitamo (varajäsen)
Suomen metsäkeskus

asiantuntija Heidi Lettojärvi
Elinkeinoelämän keskusliitto ry

metsäjohtaja Karoliina Niemi
kestävän kehityksen päällikkö Tiina Vuoristo (varajäsen)
Metsäteollisuus ry

kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen
toiminnanjohtaja Mirja Hellstedt (varajäsen)
Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry

lakimies Anna-Rosa Asikainen
lakimies Leena Kristeri (varajäsen)
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

jurist Mikaela Strömberg-Schalin
 skogsombudsman Anders Portin (varajäsen)
 Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

toiminnanjohtaja Anne Ollila
 porotalousneuvoja Marja Anttonen (varajäsen)
 Paliskuntain yhdistys

puheenjohtaja Tiina Sanila-Aikio
 Saamelaiskäräjät

luonnon- ja riistanhoitopäällikkö Ere Grenfors
 järjestöpäällikkö Teemu Simenius (varajäsen)
 Suomen metsästäjäliitto

toiminnanjohtaja Päivi Lundvall
 erityisasiantuntija Tapani Veistola (varajäsen)
 Suomen luonnonsuojeluliitto

toiminnanjohtaja Bernt Nordman
 varapuheenjohtaja Birthe Weijola (varajäsen)
 Natur och Miljö rf

suojelujohtaja Jari Luukkonen
 pääsihteeri Liisa Rohweder (varajäsen)
 WWF Suomi

yhteiskuntasuhteiden asiantuntija Anne Rautiainen
 hallintopäällikkö Anna-Liisa Louko (varajäsen)
 Suomen Latu ry

Hankkeen projektien puheenjohtajat

Ohjausryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii Helsingin yliopiston ympäristöoikeuden professori Kai Kokko.

Ohjausryhmän sihteeristön muodostavat projektiryhmien sihteerit. Sihteeristön koordinaattorina toimii lainsäädäntöneuvos Johanna Korpi. Lainsäädäntöavustajana toimii assistentti Pia Kärki.

Tehtävät

Hankkeessa on seuraavat projektit:

Projekti 1

Projektin tehtävänä on valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain uudistamisesta sekä ehdotus luonnonsuojeluasetukseksi. Ehdotusten laadinnassa on otettava huomioon asettamiskirjeessä mainitut selvitykset, hallitusohjelman tavoitteet ja toimenpiteet sekä kiinnitettävä erityistä huomiota laji- ja luontotyyppisuojelelun, ekosysteemipalvelujen, suojelualueiden yhteytyneisyyden, kannustavuuden, ekologisen kompensaation sekä monimuotoisuuden edistämistehtävien kehittämiseen. Ehdotuksen valmistelussa tulee lisäksi tarkastella luonnonsuojelulain yhteydet muuhun keskeiseen maankäyttöön liittyvään sääntelyyn sekä ottaa huomioon tavoitteet

ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi. Ehdotuksen valmistelussa on otettava huomioon saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset.

Projektin tehtävänä on lisäksi valmistella ehdotuksia lainsäädännön toimeenpanoa tukeviksi toimenpiteiksi.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2021.

Projekti voi tarvittaessa asettaa alaryhmiä.

Projektiryhmä

Puheenjohtaja, projektin vetäjä

lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn
ympäristöministeriö

Projektiryhmän jäsenet

lainsäädäntöneuvos Jari Salila
oikeusministeriö

hallitusneuvos Vilppu Talvitie
lainsäädäntöneuvos Pirjo Tomperi (varajäsen)
maa- ja metsätalousministeriö

luonnonsuojeluvalvoja Ilkka Heikkinen
ympäristöneuvos Esko Hyvärinen (varajäsen)
ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

hallitussihteeri Karoliina Anttonen
hallitussihteeri Tiia Laine-Ylijoki-Laakso (varajäsen)
ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto

lainsäädäntöneuvos Maija Neva
ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

yksikönpäällikkö Eero Melantie
ympäristölakimies Pirkko Posio (varajäsen)
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue

lakimies Marko Nurmikolu
päällikkö Miira Riipinen (varajäsen)
Suomen Kuntaliitto

ryhmäpäällikkö Anne Raunio
johtaja Petri Ahlroth (varajäsen)
Suomen ympäristökeskus

aluepäällikkö Arja Halinen
päällikkö Markku Vickholm (varajäsen)
Metsähallitus, Luontopalvelut

intendentti Aleksi Lehikoinen
intendentti Jari Valkama (varajäsen)
Luonnontieteellinen keskusmuseo

lakimiessihteeri Antti Aikio
Saamelaiskäräjät

asiantuntija Heidi Lettojärvi
Elinkeinoelämän keskusliitto ry

kestävän kehityksen päällikkö Tiina Vuoristo
metsäasiantuntija Anu Islander (varajäsen)
Metsäteollisuus ry

lakimies Anna-Rosa Asikainen
lakimies Leena Kristeri (varajäsen)
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

erityisasiantuntija Tapani Veistola
suojelupäällikkö Jouni Nissinen (varajäsen)
Suomen luonnonsuojeluliitto

lainsäädännöllinen neuvonantaja Raija-Leena Ojanen
ohjelmapäällikkö Petteri Tolvanen (varajäsen)
WWF Suomi

Projektin sihteerit

lainsäädäntöneuvos Johanna Korpi
hallitussihteeri (virantäyttö kesken)
ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Projekti 2

Projektin tehtävänä on valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja ennaltaehkäisystä. Ehdotuksen laadinnassa on otettava huomioon korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelevan hankkeen loppuraportin lainsäädännölliset linjausehdotukset ja toteuttamismvaihtoehdot. Projektin tehtävänä on lisäksi valmistella ehdotuksia lainsäädännön toimeenpanoa tukeviksi toimenpiteiksi.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2020.

Projektiryhmä

Puheenjohtaja, projektin vetäjä

ylijohtaja (virantäyttö kesken)
ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Projektiryhmän jäsenet

erityisasiantuntija Anne Vainio
maa- ja metsätalousministeriö, ruokaosasto

erityisasiantuntija Jussi Laanikari
maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto

ylitarkastaja Hannu Mahla
 ylitarkastaja Teija Jokinen (varajäsen)
 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, ympäristö ja luonnonvarat -vastualue

lakimies Minna Mättö
 erityisasiantuntija Taina Väre (varajäsen)
 Suomen Kuntaliitto

kehittämispäällikkö Jorma Jantunen
 Suomen ympäristökeskus

toiminnanjohtaja Anne Ollila
 porotalousneuvoja Marja Anttonen (varajäsen)
 Paliskuntain yhdistys

I varapuheenjohtaja Heikki Paltto
 Saamelaiskäräjät

lakimies Anna-Rosa Asikainen
 lakimies Leena Kristeri (varajäsen)
 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

puheenjohtaja Harri Hölttä
 erityisasiantuntija Tapani Veistola (varajäsen)
 Suomen luonnonsuojeluliitto

suojelu- ja tutkimusjohtaja Teemu Lehtiniemi
 suojeluasiantuntija Tero Toivanen (varajäsen)
 Bird Life Suomi ry

Projektiryhmän sihteeri
 erityisasiantuntija Hanne Lohilahti
 ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Projekti 3

Projektin tehtävänä on selvitysten perusteella arvioida lainsäädännön uudistustarpeita ja valmistella sen pohjalta ehdotukset ekologisen kompensaation järjestämisestä vaiheittain. Projektissa on tarpeen kehittää ekologisen kompensaation seurantamekanismeja ja ohjeistusta, luoda tarkemmat reunaehdot sille, millaisissa tilanteissa ekologista kompensaatiota voidaan käyttää sekä kehittää ekologisen kompensaation sääntelyä luonnonsuojelulaissa. Projektissa voidaan luonnonsuojelulain lisäksi tarkastella säädöstarpeita myös muussa lainsäädännössä. Työssä tulee varmistaa ns. lieventämishierarkian toteutuminen. Tämä tarkoittaa, että kompensaatioon voidaan turvautua vasta viimesijaisesti tilanteessa, jos haitallisia vaikutuksia ei ole voitu välttää, vähentää tai korjata aiheuttamispaikalla.

Projektin tehtäväksi kuuluu myös ekologisen kompensaation pilottihankkeiden suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Pilottihankkeiden tulee hyödyttää lainsäädännön kehittämistä.

Projektiryhmä

Puheenjohtaja, projektin vetäjä

yksikön päällikkö Mikko Kuusinen
ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Projektiryhmän jäsenet

ympäristöneuvos Kristiina Niikkonen
ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

hallitussihteeri Karoliina Anttonen
hallitussihteeri Tiia Laine-Ylijoki-Laakso (varajäsen)
ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto

ympäristöneuvos Antti Irjala
ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

ympäristönsuojelun asiantuntija Lauri Puhakainen
ylitarkastaja Iiro Ikonen (varajäsen)
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, ympäristö-vastuualue

ympäristöneuvos Satu Lyytikäinen
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

lakimies Minna Mättö
Suomen Kuntaliitto
ympäristöasiantuntija Silja Aalto (varajäsen)
Uudenmaan liitto

suunnittelija Minna Pekkonen
johtaja Petri Ahlroth (varajäsen)
Suomen ympäristökeskus

ympäristöasiantuntija Asta Ervola
kehitysjohtaja Jussi Päivinen (varajäsen)
Metsähallitus

II varapuheenjohtaja Tuomas Aslak Juuso
Saamelaiskäräjät

kehittämispäällikkö Anne-Mari Haakana
lakimies Katri Nuuja (varajäsen)
Väylävirasto

suojeluasiantuntija Paloma Hannonen
erityisasiantuntija Tapani Veistola (varajäsen)
Suomen luonnonsuojeluliitto

toiminnanjohtaja Bernt Nordman
varapuheenjohtaja Birthe Weijola (varajäsen)
Natur och Miljö

lakimies Anna-Rosa Asikainen
 lakimies Leena Kristeri (varajäsen)
 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

ympäristöpäällikkö Juha Laurila
 ympäristö- ja energiajohtaja Pekka Vuorinen (varajäsen)
 Rakennusteollisuus ry

principal Ulla Syrjälä
 asiantuntija Pirita Lindell (varajäsen)
 Kaivosteollisuus ry

Projektiryhmän sihteeri

lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola
 ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Kuuleminen

Hankkeessa ja sen projekteissa on kuultava niitä tahoja, joita valmisteltavat ehdotukset voivat koskea. Projektit ja ohjausryhmä voivat kutsua kuultavaksi asiantuntijoita. Projektit ja ohjausryhmä voivat kuulla asiantuntijoita myös yhdessä muiden ympäristöministeriössä käynnissä olevien lainsäädäntö- ja muiden hankkeiden kanssa.

Huomioon otettavat selvitykset ja muu valmistelu

Hankkeen työssä on otettava huomioon erityisesti seuraavat selvitykset:

- Luonnonsuojelulainsäädännön toimivuusarviointi (SY 27/2010)
- Valmisteilla oleva toimivuusarvioinnin päivitys
- Luonnonsuojelulain muutostarpeita koskevan kansalaiskeskustelun tulokset (2015)
- SY5/2018 Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018
- Suomen lajien uhanalaisuus, Suomen lajien punainen kirja 2019
- Luonnonsuojelulain lajisuojelun uudistamistarpeet –selvitys 2013
- Luontotyyppisuojelelun nykytilanne ja kehittämistarpeet (SY 5/2013)
- Saamelaisten oikeuksien toteutuminen: kansainvälinen oikeusvertaileva tutkimus (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 4/2017)
- Ympäristörikorjunnun toimenpideohjelma 2019-2020
- Luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelevan hankkeen loppuraportti (2019)
- Suomen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman 2012–2020 toteutuksen ja vaikutusten arviointi (Valtioneuvoston tutkimus ja kehittämishanke, käynnissä)
- Suojelualueverkosto muuttuvassa ilmastossa –hanke (käynnissä)
- Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen (Valtioneuvoston tutkimus ja kehittämishanke 2018)
- Ekologisen kompensaation kehittäminen (YM muistio 23.4.2019)
- Valmisteilla oleva selvitys toteutetuista ekologisen kompensaation tutkimus- ja pilotointihankkeista

Lisäksi hankkeessa on hyödynnettävä luonnonsuojelulakia koskevaa oikeuskirjallisuutta ja otettava huomioon relevantti oikeuskäytäntö.

Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hanke toteutetaan virkатыönä ja kukin organisaatio maksaa osallistujiensa matkakulut. Kokouskulut maksetaan talousarviotililtä 35.01.01.01 (yhteiset menot).

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Krista Mikkonen

Ylijohtaja

Ari Niiranen

JAKELU Ohjausryhmä
Projektiryhmät

TIEDOKSI Ympäristöministeriön osastot ja yksiköt